

253 § Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä liikennekaareksi

KH 253 §

16.5.2016

RAU/433/08.00.00/2016

Esityslistan liitteet:

1. Lausuntopyyntö
2. Liikennekaari

Logistiikkasuunnittelija Risto Peltonen 12.5.2016:

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää Rauman kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle liikennekaareksi sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Lausunto pyydetään toimittamaan 23.5.2016 mennessä. Lausuntopyyntö on kokonaisuudessaan tämän esityksen liitteessä 1. Lausuntopyyntö ja hallituksen esitys liikennekaareksi on kokonaisuudessaan liitteessä 2. Liikennekaari

Liikennekaaresta yleisesti:

Liikennemarkkinoiden lainsäädäntöä uudistetaan. Tavoitteena on edistää uusien palvelumallien syntymistä, helpottaa markkinoille tuloa, purkaa kilpailua rajoittavaa kansallista sääntelyä ja keventää julkista ohjausta. Säädökset kootaan liikennekaareksi, jonka tarkoitus on vaihteittain kattaa kaikki liikennemuodot.

Liikennekaari on jaettu kolmeen vaiheeseen. Ensimmäisen vaiheen on tarkoitus astua voimaan vuoden 2017 alussa, toiselle ja kolmannelle vaiheelle ei ole annettu vielä aikataulua. Ensivaihe koskee maantieliikennettä, muun liikenteen vuoro tulee toisessa vaiheessa.

Lupamenettelyjä pyritään keventämään ja tarvittavien lupien määriä vähentämään. Osin lupa- ja ilmoitusmenettely korvautuu vaatimuksella pitää tietoja sähköisesti saatavilla, jolloin katsotaan, että ilmoituksia esimerkiksi reittimuutoksista tai uusista reiteistä ei olisi tarpeen enää erikseen lähettää viranomaisille. Siellä, missä liikennealan toiminnasta on jo annettu EU-tasoisia määräyksiä sääntelystä, lupamenettelyistä, yksinoikeuksista tai vastaavista, ei liikennekaareissa enää anneta erillisiä kansallisen tason tiukempia tai täsmällisempiä määräyksiä.

Rauman kaupungin kuljetuspalvelutyöryhmä käsitteli yhteisesti aihetta kokouksessaan 11.5.2016. Kokouksen tiimoilta nousi seuraavia ajatuksia: On todella myönteistä, että henkilöliikennettä tarkastellaan näin laajasti ja pyritään uudistamaan liikenteen sääntelyä. Esityksen kannatettavin asia on, eri liikennemuotojen velvoite (tiedon) rajapintojen avaamisesta, jolla mahdollistettaisiin esimerkiksi eri liikennemuotojen lippu- ja maksujärjestelmien yhteensopivuus. Oletettavaa on, että edellä mainittu rajapintojen avaus tulee lisäämään mahdollisuuksia erilaisten matkustussovellusten kehittäjille ja se edesauttaa myös digitalisaation edistämistä henkilökuljetuksissa.

Lausuntoa pyydetään todella laajasta asiasta ja lausuntoa voisi antaa monesta eri näkökulmasta. Rauman kaupungille uudistus ei toisi suuresti hyötyjä, vaan on oletettavaa, että työmäärä ja kustannukset henkilöliikenteen osalta kasvaisivat. Nykyinenkin lainsäädäntö

mahdollistaa kaupungille henkilöliikennepalveluiden innovatiivisen kehittämisen ja hankinnan. Asia on suurimmaksi osaksi kiinni yksittäisen kunnan omasta osaamisesta ja viitseliäisyydestä. Tässä lakiesityksessä pääpaino tuntuu olevan enemmän yksityisen ihmisen arjen halpuuttamisessa, eikä niinkään julkisen rahan säästämässä.

Kommentteja ja nostoja esityksen pääaiheista:

Taksin vapauttamisesta: Lupien määrää ei olisi rajoitettu, yrittäjäkurssista luovutaan sekä 6 kuukauden taksinkuljettajana toimimisen edellytyksestä. Kuljettajalta käytännössä vaaditaan vain ajokortti, ei enää ajolupaa. Taksilupaa ei sidottaisi asemapaikkaan ja kyytejä voisi ottaa mistä vaan ja minne vaan. Taksilupa olisi valtakunnallinen eikä sidoksissa asemapaikkaan. Ajoihin liittyvät velvoitteet poistettaisiin. Hintasääntelystä luovuttaisiin.

Rauman kaupungille uudistus ei olisi hyvä asia, koska taksien saatavuuden ja luotettavuuden kanssa voisi tulla ongelmia, varsinkin haja-asutusalueella. Todennäköisesti vapauttaminen myös tietäisi lisää kilpailutettavaa ja monimutkaisempia kilpailutuksia. Työmäärä lisääntyisi merkittävästi ja kustannukset kasvaisivat.

Joukkoliikenteestä: Jatkossa joukkoliikenneluvalla olisi mahdollista harjoittaa taksiliikennettä ja joukkoliikennelupaa kutsuttaisiin henkilöliikenneluvaksi. Taksiluvalla ei kuitenkaan jatkossa olisi mahdollista ajaa joukkoliikenneluvallisia ajoja. Vaatimus yrittäjäkurssista poistetaan. Olennaiset matka- ja aikataulutiedot avataan suoraan teknisten rajapintojen kautta. Esityksessä on myös maininta digitaalisesta palvelusetelistä, mikä tarkoittanee, että jatkossa julkista rahaa olisi subventoinnin muodossa mahdollista ohjata markkinaehtoiseen liikenteeseen. Reittiliikenneluvat poistuisivat, eli markkinaehtoinen liikenne vapautuisi kokonaan luvista. Toimivaltaisenviranomaisen hankkimalla PSA-liikenteellä olisi suoja markkinaehtoista liikennettä vastaan ainoastaan erillisellä hallintopäätöksellä. Automaattisesti suoja ei enää tulisi. Muutos koskisi ilmeisesti ainoastaan käyttöoikeussopimuksia, eikä bruttosopimuksia.

Rauman kaupungin kannalta: Tulevaisuudessa olisi hankalaa olla selvillä mitä liikennettä Raumalla ja Raumalta ajetaan, kuka ajaa ja milloin. Muutoksilla voisi olla haittaavia vaikutuksia koulukuljetusten hoitoon ja luotettavuuteen, kun äkillisesti yhteydet lakkaisivat olemasta. Lakisääteiset kuljetukset tulisi kuitenkin hoitaa. PSA-liikenteen (PSA = Euroopan Parlamentin ja neuvoston asetus julkisista henkilöliikennepalveluista, palvelusopimusasetus) suojan poistolla ei luultavasti olisi suurempia vaikutuksia, koska Rauman kaupungin alueen joukkoliikenteen matkustajavolyymit ovat sen verran pieniä, että ei ole oletettavaa, että kukaan tulisi ”kuorimaan kermat päältä”. Tiedostamme kyllä, että kyseessä on todellinen ongelma suuremmilla kaupunkiseuduilla ja suuren matkustajavolyymin reiteillä.

Jakamistaloudesta ja ei-ammattimaisesta toiminnasta: Henkilöliikennettä saisi harjoittaa 12 kuukauden aikana alle 10 000€ tuloilla ilman ammattilupaa. Tämä on yksinkertaisesti väärin ja tuloraja on aivan liian korkealla. Eli mahdollistamalla, alle 10 000€ ei ammatillinen liikenteen harjoittaminen, vaikeutetaan todennäköisesti haja-asutusalueen

lakisääteisiä kuljetuksia tai ainakin lisätään voimakkaasti kustannuksia pienen kunnan silmillä katsottuna. Tällainen uusi ”liikenne”yrittäjä ei todennäköisimmin halua sitoutua esim. koulukuljetuksiin 188 päivänä vuodessa tiettyinä aikoina ja silloin kunta joutuu hankkimaan lakisääteiset kuljetukset muualta, eli ajattamaan auton kauempaa kuljetuspaikalle. Tällä hetkellä takseilla on velvoite kuljettaa kyydit, jotka tilataan. Henkilöliikenteessä ei myöskään edellytettäisi lupaa yrityksiltä, joiden pääasiallinen toiminta on muuta kuin maanteiden henkilöliikenteen harjoittamista. Mihin raja vedettäisiin? Lupaa ei edellytetä jos 49% toiminnasta on vain henkilöliikenteen harjoittamista.

Yhteenvedona: Lakiesityksen tavoitteena on markkinaehtoisesti ja terveeseen kilpailun pohjalta vähentää julkisen tuen määrää ja sitä kautta saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä.

Rauman kaupungin näkökulmasta tavoitteeseen ei esitetyillä toimenpiteillä tulla todennäköisesti pääsemään. Eri liikennemuotojen velvoite (tiedon) rajapintojen avaamisesta, jolla mahdollistettaisiin esimerkiksi eri liikennemuotojen lippu- ja maksujärjestelmien yhteensopivuus ja MaaS (Mobility as a Service) operaattoreiden toiminta pidetään erittäin hyvänä uudistuksena. Muiden uudistusten osalta ehdotetaan kokeilulakien mahdollistamista, eli toimenpiteiden vaikutuksista tehtäisiin käytännön kokeiluja/pilotteja ja kokeilujen perusteella saatujen tietojen perusteella vasta esitettäisiin muutoksia nykyiseen. Kokeilut /pilotit tulisi ulottaa myös pienempiin kuntiin ja haja-asutusalueille kattavan näkökulman saamiseksi.

Ehdotus: Kaupunginhallitus päättää antaa edellä olevan lausuntonaan Liikenne- ja viestintäministeriölle.

AKJ: Kaupunginhallitus päättää logistiikkasuunnittelijan ehdotuksen mukaisesti todeten, että muuttuvassa toimintaympäristössä uusia toimintamalleja tarvitaan, mutta että niitä olisi mahdollisuuksien mukaan kokeiltava esimerkiksi edellä kuvatulla tavalla.

Kaupunginhallitus päätti käsitellä tämän asian ylimääräisenä.

Päätös: Hyväksyttiin.

Päätöksen liitteet ja muut asiakirjat säilytetään Rauman kaupungin tehtäväluokituksen mukaisesti tästä päätöksestä ilmenevän RAU-tunnuksen kohdalla.

Liite:

1. Liikennekaari

Lisätietojen antaja:

Logistiikkasuunnittelija Risto Peltonen
puh. 02 834 3600